

УДК 330.101.54:350.35

**ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИРОБНИЦТВА В
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ[©]**

І.В. СВИНОУС,
д.е.н., професор,
Білоцерківський національний
аграрний університет,
(м. Біла Церква),

Д.М. МИКИТЮК,
к. с.-г. наук, доцент,
НДІ «Украгропродуктивність»,
(м. Київ)

В статті висвітлено об'єктивну необхідність формування системи управління ефективністю виробництва, розкрито сутність економічної ефективності як об'єкта управління. Узагальнюючи теоретичні підходи, відображені у наукових працях вітчизняних та зарубіжних учених-економістів щодо розуміння економічної категорії «ефективність», встановлено, що вона є багатогранною і як результативність виробництва характеризується величиною отриманого ефекту в розрахунку на одиницю використаних сумарних ресурсів у галузі або в підприємстві. Управління ефективним розвитком виробництва на підприємстві розглядається нами як стратегічний процес, спрямований на впровадження інноваційних розробок, що дає змогу управлінням різних рівнів узгоджувати цілі підприємства, стратегію розвитку й оперативні плани з реалізацією напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності. Основною інформаційною базою в системі управління виробництвом є функції планування, управлінський облік, аналіз і контроль. Отже, при реалізації зазначених функцій управління ефективністю виробництва слід враховувати основні вимоги, що висувуються до планування, контролю, управлінського обліку та інформації. В дослідженні економічна ефективність розглядається як економічна категорія, пов'язана з розвитком продуктивних сил і характером виробничих відносин.

Ключові слова: управління, ефективність, виробництво, підприємство, інформація.

Рис.: 2 . Літ.: 8.

Постановка проблеми. На початку 90-х років минулого століття Україна взяла курс на зміну фінансово-господарських і виробничих відносин в агропромисловому комплексі з метою забезпечення населення якісним продовольством, доступним споживачеві, підвищення економічного добробуту і вирішення соціальних проблем працівників сільського господарства. В основу корінних перетворень закладалися абсолютно нові підходи до подолання державного монополізму і створення багатокладної економіки через зміну форм власності, формування дієвого економічного механізму регулювання ринку аграрної продукції.

[©] **І.В. СВИНОУС, Д.М. МИКИТЮК, 2018**

Одним із головних чинників підвищення економічного зростання агропромислового виробництва було визначено удосконалення організаційно-економічних відносин, замість традиційних форм господарювання передбачено створення різноманітних за формами власності, характером об'єднання земельних паїв і майнових часток організаційно-правових форм сільськогосподарських товаровиробників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поглиблену увагу дослідженням проблеми ефективності приділяли науковці, серед яких: В. Андрійчук, П. Березівський, О. Варченко, В. Галушко, В. Збарський, С. Кваша, М. Кісіль, Д. Крисанов, А. Даниленко, Б. Пасхавер, П. Саблук, В. Трегобчук, О. Шпичак та інші. Особливу увагу дослідженням питань ефективного виробництва певних видів продукції у сільськогосподарських підприємств приділено в наукових працях вітчизняних учених-аграріїв: В. Бойка, Л. Худолій, В. Месель-Веселяка, І. Кобути, О. Краснорутського, Н. Кінах та ін. Водночас питання управління ефективністю діяльності щодо виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах не одержали достатньо повного висвітлення. Так, потребують науково обґрунтованого вирішення проблеми моделювання інформаційного забезпечення, систематизації показників і методичних аспектів оцінки ефективності виробництва на ієрархічних рівнях управління у сільськогосподарських підприємствах. Незважаючи на його теоретичну опрацьованість та набутий досвід діяльності підприємств галузі, предмет дослідження залишається не досить вивченим внаслідок мінливості ринкових умов господарювання та недостатньої реалізації внутрішніх резервів товаровиробників щодо ефективного виробництва продукції.

Постановка завдання. Метою дослідження теоретичних, методологічних положень щодо формування системи управління ефективністю виробництва в сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Нині в аграрному секторі сформувалася багатоукладна економіка, яка вплинула на показники ефективності виробництва сільськогосподарської продукції та певною мірою на досягнення продовольчої незалежності країни, забезпечення населення продуктами харчування, а переробні підприємства – сільськогосподарською сировиною. Створено товариства з обмеженою відповідальністю, закриті й відкриті акціонерні товариства, сільськогосподарські виробничі й обслуговуючі кооперативи, фермерські й особисті селянські господарства та ін. У результаті створення різних організаційно-правових форм господарювання у сільському господарстві й переробній промисловості постали нові проблеми щодо забезпечення для усіх суб'єктів ринку сприятливих умов для їх функціонування.

Водночас на балансі сільськогосподарських підприємств перебуває техніка, не придатна для виконання польових робіт, що підлягає списанню. Ці машини, як правило, технічно несправні й частково розукомплектовані, практично не підлягають відновленню. Їх обліковують на балансі й тому вимушено враховують при визначенні навантажень ріллі на техніку, розрахунках потреби у певних видах машин та норми виробітку агрегатів. Як наслідок, показники стану, руху, фондоозброєності та фондозабезпеченості спотворені, що не дає змоги реально оцінити потребу в техніці й фінансових ресурсах та її придбанні. Негативним чинником у технічному забезпеченні сільськогосподарських підприємств залишається відсутність повного набору робочих машин. Отже, робочі процеси в галузі залишаються низько механізованими, що зумовлює подовження строків виконання польових робіт, зниження їх якості й втрати продукції.

Однак проведені перетворення у сфері власності, прав і свобод господарюючих суб'єктів зумовили прояв низки нових проблем. Так, аграрною політикою не сформовано засади ефективного виробництва, на зміну державної монополії на землю, засоби виробництва і результати праці з її низько дієвим регулюванням прийшов період, який можна назвати перехідним, таким, що характеризується відсутністю ефективних відносин, спроможних визначати, скеровувати і регулювати відтворювальний процес.

Економічним відносинам між підприємствами, що виробляють аграрну продукцію на різних стадіях технологічного ланцюга, притаманне наростання монополізму переробної та торговельної сфер, що деформує і робить малоефективною усю систему виробничо-економічних відносин. Економічні інтереси багатьох суб'єктів цієї інтегрованої системи не узгоджено.

У галузях аграрного сектору економіки посилюються диспропорції, зростають витрати виробництва, підвищуються роздрібні ціни, знижуються сукупний попит на товари і послуги та життєвий рівень населення. Найбільш руйнівню механізм господарювання позначився на діяльності сільських товаровиробників, що підтверджується різким спадом виробництва сільськогосподарської продукції та збитковістю більшості підприємств, посиленням кризових явищ у соціальній сфері села. У цих умовах важливого значення набувають заходи, спрямовані на подолання аграрної кризи, стабілізацію економіки, створення передумов для її подальшого розвитку.

В умовах різкого погіршення фінансового стану сільськогосподарських підприємств відчувається гостра потреба в державній підтримці у сфері інвестиційної діяльності. Через високу вартість іноземної техніки та низьку якість вітчизняної, її моральне і фізичне старіння, а також незадовільну експлуатацію сільськогосподарська техніка швидко виходить із ладу. В останні роки кількість вибулої техніки більш як удвічі перевищує кількість тієї, що надійшла. Така ситуація зумовлює збільшення навантаження на машинно-тракторний парк. Водночас підтримка техніки в працездатному стані забезпечується сільськогосподарськими підприємствами. Через відсутність достатніх сум коштів зменшуються кількість та якість капітальних ремонтів сільськогосподарської техніки.

Багато вітчизняних вчених зосередили увагу на проблемах сільськогосподарського виробництва, розкрили принципи, особливості його формування, визначали сучасні тенденції та перспективи його розвитку [1, с. 200]. Так, О.М. Шпичак визначає ринок сільськогосподарської продукції та продовольства як динамічну, складну систему економічних відносин у виробництві, розподілі, обміні та споживанні зерна, розвиток якого залежить від наступних умов: наявність стабільної законодавчої бази; ведення державної політики протекціонізму, яка стимулює ринковий попит і пропозицію сільськогосподарської продукції та продовольства в асортименті та відповідної якості; створення умов для конкуренції між суб'єктами ринку; дії механізму формування цін у конкурентному середовищі; гнучкості системи відносин суб'єктів ринку; наявність кредитно-фінансових і страхових інститутів, інформаційно-аналітичних центрів та інших інфраструктурних служб [2].

Формування системи управління ефективністю виробництва сільськогосподарської продукції сільськогосподарськими підприємствами повинно враховувати відмінності їх роботи в реальних умовах. У цьому випадку система показників має об'єктивно відповідати реальним природно-виробничим, соціально-виробничим і соціально-економічним умовам функціонування об'єкта відповідно до нової парадигми управління. Її суть полягає в забезпеченні оперативної адаптації

підприємств до змін, високої гнучкості й адаптивності усіх елементів системи, автономного й економічного функціонування підприємств та їх міжструктурних підрозділів. Атрибутом управління у суспільному виробництві, як відомо, є цілеспрямованість стратегічному розвитку галузі, підприємства та виробничих процесах. У зв'язку із цим важливо розробити концепцію управління ефективним розвитком сільськогосподарських підприємств, що характеризується прийняттям рішень щодо використання ресурсів у виробничому процесі та є методологічним інструментарієм, який забезпечує вибір найкращої альтернативи при прийнятті управлінського рішення. Із вище викладеного випливає, що головною умовою ефективного управління є адекватність інструментів управління, що використовуються, умовам соціально-економічної системи функціонування суспільного виробництва. З метою надання процесу управління розвитку сільськогосподарських підприємств логічної завершеності, необхідної результативності та структурованості, при формуванні механізму ефективного управління необхідно дотримуватися певних методологічних принципів (рис. 1).

Система концептуальних методологічних принципів формування механізму управління ефективним розвитком підприємства з виробництва сільськогосподарської продукції, на думку авторів, повинна базуватися на таких наукових підходах: інтеграційному, науковому, цільовому, системному, комплексному, ситуаційному, економічному, синергетичному.

Як відомо, розвиток передбачає розширення можливостей, потенціалу і не має обмежень. У даному випадку розвиток полягає в ефективному перерозподілі ресурсів за напрямками, які забезпечують конкурентоспроможність упродовж тривалого періоду, поліпшення якості продукції та систем управління, результатом якого є як збільшення попиту на продукцію підприємства, так і розширення масштабів його діяльності.

З метою забезпечення ефективного розвитку окремих напрямів діяльності сільськогосподарських підприємств необхідно розробити відповідний механізм управління. Зазначимо, що зміст управління найбільш повно характеризується його загальними функціями, тобто особливими формами управлінської праці, які відображають певні шляхи цілеспрямованого впливу на об'єкти управління.

Ці функції є внутрішньою змістовною основою процесу управління. Узагальнюючи існуючі точки зору, для формування механізму управління ефективним сільськогосподарським виробництвом виділено такі напрями: планування, організація, мотивація, координація, контроль і аналіз.

Запропонований механізм може бути використаний у тих випадках, коли підприємство здійснює пошук резервів підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.

Вибір напрямів удосконалення виробництва сільськогосподарської продукції потребує урахування зовнішніх і внутрішніх факторів, які впливають на систему управління сільськогосподарських підприємств, що дозволить підприємству ефективніше реалізувати інноваційні розробки у господарській практиці, вести пошук та обґрунтовувати напрями удосконалення. Забезпечення ефективного розвитку виробництва у сільськогосподарських підприємствах вимагає особливого підходу до системи планування, яка повинна відповідати умові сталості та гнучкості результатів, що особливо актуально в умовах освоєння інновацій, коли від обґрунтованого рішення про реалізацію напрямів поліпшення виробничої діяльності залежить перспективний розвиток підприємства.

Рис. 1. Система концептуальних методологічних засад формування механізму управління ефективним розвитком підприємства*

Джерело: розроблено автором.

Запропонований підхід до управління ефективним розвитком виробництва на підприємстві розглядається нами як стратегічний процес, спрямований на впровадження інноваційних розробок із реальними за величиною витратами, на основі використання певних методів і до визначеного моменту часу. Такий підхід дає можливість управлінням різних рівнів узгоджувати цілі підприємства, стратегію розвитку та оперативні плани із реалізацією інноваційних напрямів підвищення ефективності виробничої діяльності.

Розроблення напрямів підвищення ефективності виробництва зерна за таким підходом може мати комплексний і неперервний характер, сприяти координації усіх сторін діяльності підприємства – виробничої, маркетингової, фінансової, технологічної, аналітичної й т.д., однак не може бути уніфікованим процесом.

Із метою реалізації стратегічної програми необхідно сформувати дієву систему ефективного розвитку продукції, яка сформує її економічну привабливість для сільськогосподарських товаровиробників. Зазначимо, що без формування ефективної системи управління й застосування економічних методів неможливо забезпечити ефективну виробничу діяльність у сільському господарстві, вести пошук і мобілізацію внутрішніх резервів у виробництво, оскільки сумнівно, що в найближчій перспективі активізується залучення капіталів або державних дотацій, субсидій і субвенцій у сільське господарство. Реалізація економічних методів управління можлива шляхом організації центрів відповідальності в сільськогосподарських підприємствах на принципах внутрішньогосподарського та комерційного розрахунків.

У цих умовах будь-яке управлінське рішення й оптимізація виробничих факторів, у тому числі раціональне використання земельних, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів за центрами відповідальності та напрямами діяльності, повинні базуватися на достовірній, оперативній та вичерпній інформації.

Процес управління потребує нових знань, кращого досвіду, а також актуальної та достовірної інформації, які сприятимуть гнучкому пристосуванню підприємства до умов функціонування через ухвалення обґрунтованих рішень. Основною інформаційною базою ефективної управлінської праці в системі управління сільськогосподарським виробництвом є планування, управлінський облік, аналіз і контроль. Отже, при реалізації зазначених функцій управління ефективністю виробництва зерна слід враховувати основні вимоги, що висуваються до планування, контролю, управлінського обліку та інформації [3, с. 47].

Економічна інформація поділяється на такі види: планова, нормативна (норми, нормативи, тарифні ставки), облікова (дані бухгалтерського, статистичного й оперативного обліку), інша інформація (матеріали аудиторських перевірок або ревізії, пояснювальних і доповідних записок, листування з іншими організаціями тощо). На основі отриманої інформації, більшу частину якої надає планування й облік, здійснюється управління виробництвом і забезпечується ефективність прийнятих управлінських рішень.

Інформація містить відомості, необхідні для реалізації таких функцій управління – планування, прогнозування, обліку, контролю й аналізу. Інформаційні матеріали, особливо планування, управлінського обліку, повинні мати якісне й кількісне порівняння, бути достовірними і досить ґрунтовними для проведення планових розрахунків, відповідати таким вимогам, як повнота, пріоритет змісту перед формою, несуперечність і раціональність [4].

Зазначимо, що повнота – це відображення у плануванні й обліку всіх факторів господарської діяльності. Своєчасність – відповідне у часі планування, відображення фактів господарської діяльності в обліку. Пріоритет змісту перед формою – відображення в плануванні й обліку фактів господарської діяльності, спираючись не на їх правову форму, а на економічний зміст фактів і умов господарювання. Несуперечність – порівнянність планових і облікових даних, насамперед за витратами на виробництво продукції, та інших показників. Раціональність – здійснення планування й обліку з урахуванням умов господарської діяльності та розмірів підприємства.

Основною якісною вимогою до планування й обліку в умовах ринкової економіки є корисність інформації для ухвалення рішень різними групами користувачів. Для того щоб інформація була корисною, до планування й обліку висувають такі вимоги, як порівняння планованих (прогнозних) і облікових показників; вірогідність планових і облікових даних; оперативність плану, обліку; повнота й простота планування й обліку; економічність планування та обліку [5, с. 6].

Вірогідність планових і облікових даних забезпечується за допомогою документування усіх розрахункових процедур, господарських операцій, правильним здійсненням хронометражних досліджень, інвентаризації, вартісної оцінки майна й зобов'язань. Оперативність плану та обліку полягає у своєчасному поданні інформації для прийняття управлінських рішень, складання й надання управлінської звітності. Простота планування й обліку полягає в максимальній доступності інформації, що надається у встановленій формі всім користувачам. Економічність планування й обліку означає, що витрати на одержання інформації мають відшкодовуватися корисністю цієї інформації в системі управління господарськими процесами з метою одержання доходу (прибутку). Порівняння необхідно, насамперед, для контролю за виконанням планів, прогнозів і замовлень [6, с. 173].

Корисність інформації залежить також від її зрозумілості, доречності й ступеня надійності. Зрозумілість – це вимога того, щоб інформація сприймалася користувачами, які мають певний рівень знань. Інформація вважається доречною або корисною, якщо вона впливає на економічні рішення користувачів і допомагає їм оцінювати явища господарського життя, приймати рішення тощо. На доречність інформації впливають її зміст і суттєвість (матеріальність). Інформація вважається суттєвою, якщо її відсутність або неправильна оцінка можуть вплинути на рішення користувачів. Інформація вважається надійною, якщо вона не містить суттєвих помилок або упереджених оцінок і достовірно відображає господарську діяльність. Надійність інформації забезпечує її достовірність і стабільність. Стабільність інформації досягається за рахунок використання наукових принципів планування й управлінського обліку, а також за допомогою складання управлінської звітності.

Інформація, що надається апарату управління (крім звітів спеціального призначення), повинна бути нейтральною. Інформація є нейтральною, якщо за допомогою відбору або форми прояву вона впливає на рішення й оцінку внутрішнього управління з метою досягнення визначених результатів або наслідків. Релевантність розглядається як цінність інформації для вирішення будь-якої проблеми.

Вищенаведені вимоги й властивості інформації представлені в системі планування й управлінського обліку за центрами відповідальності та організовані шляхом оптимізації поєднання централізації й децентралізації системи управління (рис. 2).

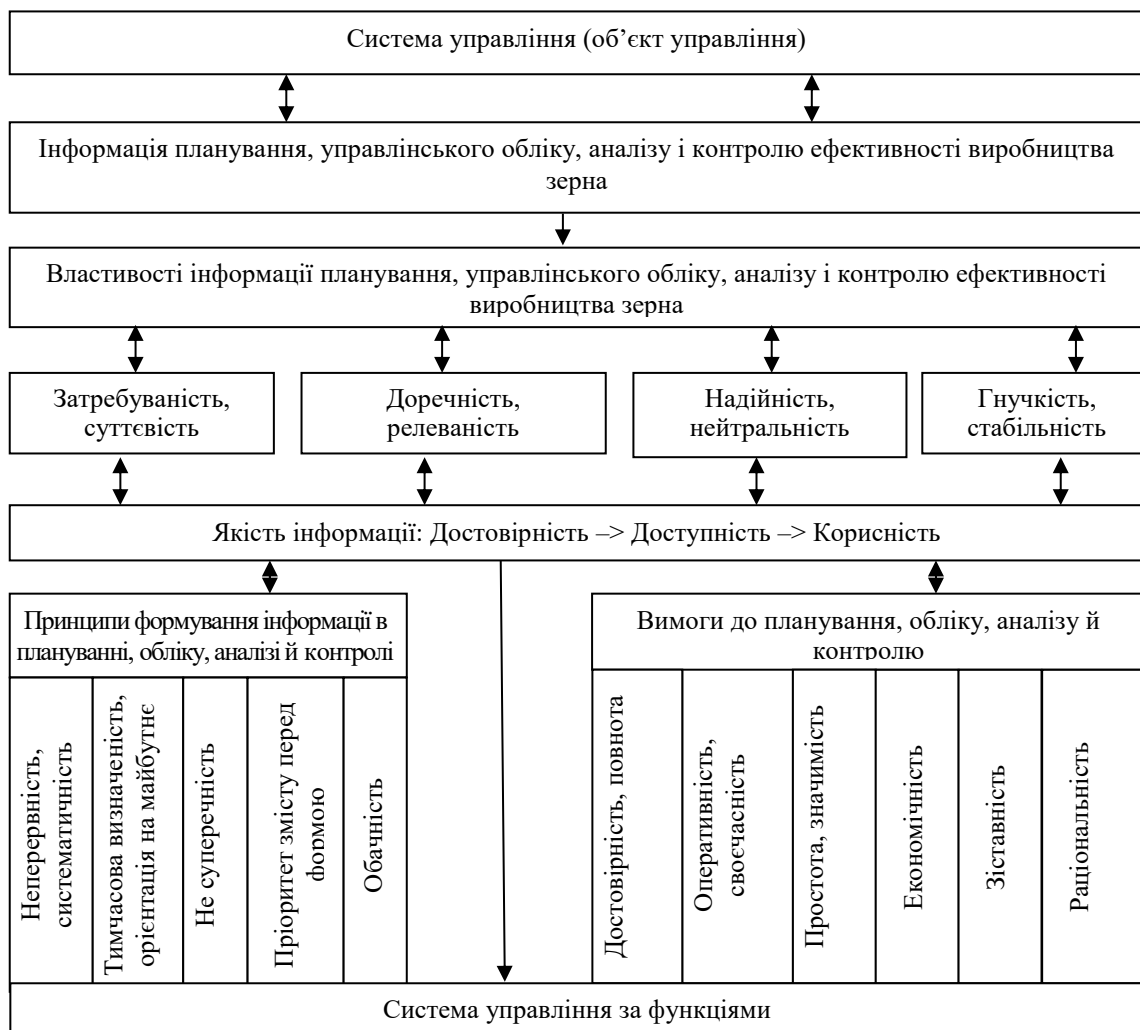

Рис. 2. Модель інформаційного забезпечення системи управління ефективністю виробництва

Джерело: розроблено автором

Висновки з проведеного дослідження. Зазначимо, що необхідно змінювати форми й методи надання інформації, її систематизації та узагальнення для прийняття управлінських рішень за центрами відповідальності, в цілому по підприємствах, що потребує удосконалення організації, методики планування, управлінського обліку і звітності в сільськогосподарських підприємствах.

Економічна ефективність як складна економічна категорія характеризує одну з найважливіших сторін суспільного виробництва – його результативність і показує кінцевий корисний ефект від використання спожитих виробничих ресурсів галузі. У загальному плані ефективність виробництва можна відобразити спільною формулою – максимальне виробництво продукції при мінімальному використанні обмежених економічних ресурсів., що задовольняють своєю якістю і ціною споживачів.

Ефективність як результативність виробництва характеризується величиною отриманого ефекту в розрахунку на одиницю використаних сумарних ресурсів у галузі або в цілому по підприємству. Конкретний зміст поняття «ефективність» знаходить прояв у системі показників.

Список використаних джерел

1. Федуняк І.О. Економічна ефективність виробництва валової продукції сільського господарства з врахуванням основних напрямів її переробки / І.О. Федуняк, Т. В. Федуняк. // Ефективна економіка. - 2014. - № 11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_21.
2. Шпичак О.М. Система організаційно-економічних механізмів функціонування основних агропродовольчих підкомплексів рослинництва України / О.М. Шпичак, О.В. Боднар, І.В. Кобута; за ред. акад. УААН О. М. Шпичака. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2009. – 406 с.
3. Старченко І.О. Вплив конкурентоспроможності продукції сільського господарства на ефективність виробництва / І.О. Старченко // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. - 2012. - Вип. 6. - С. 221-224.
4. Ключан В.В. Система інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери : монографія / В.В. Ключан. – Миколаїв : МДАУ, 2012. – 371 с.
5. Лапін А.В. Інформаційне забезпечення процесів інтеграції та кооперації в аграрному секторі / А. В. Лапін // Кооперативні читання: 2015 рік: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. – Житомир: ЖНАЕУ, 2015. – С. 112–115.
6. Желєзняк А. Інформаційне забезпечення розвитку сільського господарства України в умовах євроінтеграційних процесів / А. Желєзняк, М. Гладиш // Аграрна економіка. - 2013. - Т. 6, № 3-4. - С. 43-49.
7. Бондарчук Н. В. Інформаційно-консультаційні послуги в сільському господарстві: досвід країн з розвинутою економікою [Електронний ресурс] / Н.В. Бондарчук // Ефективна економіка. – Режим доступу : [http:// archive. nbuv. gov. ua/ e- journals/ efek/ 2010_ 1/ 1_ 2010_ 4. pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/efek/2010_1/1_2010_4.pdf).
8. Гудзинський О.Д. Управління результативністю діяльності підприємств (теоретико-методологічний аспект): монографія / О. Д. Гудзинський, Н. В. Гайдамак, С.М. Судомир, Т.О. – К.:, 2011. – 175 с.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Feduniak I. O., Feduniak T.V. (2014). Ekonomichna efektyvnist' vyrobnytstva valovoi' produktsii' sil's'kogo gospodarstva z vrahuvannjam osnovnyh naprjamiv ii' pererobky [The system of organizational and economic mechanisms for the functioning of the main agro-food subcomplexes of crop production in Ukraine]. Efektyvna ekonomika. No 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_21 [in Ukrainian].
2. Shpychak O. M., Bodnar O. V., Kobuta I. V. (2009) Systema orhanizatsiino-ekonomichnykh mekhanizmiv funktsionuvannia osnovnykh ahroprodovolchykh pidkompleksiv roslynnytstva Ukrainy [The system of organizational and economic mechanisms for the functioning of the main agro-food subcomplexes of crop production in Ukraine]. K.: ZAT "Nichlava". 406 s. [in Ukrainian].
3. Starchenko I. O. (2012). Vplyv konkurentospromozhnosti produktsii silskoho hospodarstva na efektyvnist vyrobnytstva [Influence of Agricultural Products Competitiveness on Production Efficiency]. Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiiienka. Ekonomichni nauky. Vyp. 6. S. 221-224 [in Ukrainian].
4. Klochan V.V. (2012). Systema informatsiino-konsultatsiinoho zabezpechennia ahrarnoi sfery: monohrafiia [Information and consulting system agrarian sphere]. Mykolaiv: MDAU. 371 s. [in Ukrainian].

5.Lapin A.V. (2015). Informatsiine zabezpechennia protsesiv intehratsii ta kooperatsii vahrarnomu sektori [Information support of processes of integration and cooperation in the gardener sector]. Kooperatyvni chytannia: 2015 rik: mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf. Zhytomyr: ZhNAEU. S. 112-115 [in Ukrainian].

6.Zheliezniak A., Hladysh M. (2013). Informatsiine zabezpechennia rozvytku silskoho hospodarstva Ukrainy v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv [Information provision of agricultural development of Ukraine in the conditions of European integration processes]. Ahrarna ekonomika. T. 6. No 3-4. S. 43-49 [in Ukrainian].

7.Bondarchuk N.V. (2010). Informatsiino-konsultatsiini posluhy v silskomu hospodarstvi: dosvid krain z rozvynenoiu ekonomikoju [Information and consulting services in agriculture: experience of developed economies]. [Elektronnyi resurs]. / Efektyvna ekonomika. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/efek/2010_1/1_2010_4.pdf [in Ukrainian].

8.Hudzynskyi O.D., Haidamak N.V., Hurenko T.O., Sudomyr S.M. (2011). Upravlinnia rezultatyvnistiu diialnosti pidpriemstv (teoretyko-metodolohichni aspekt): monohrafiia [Managing the performance of enterprises (theoretical and methodological aspect)]. K. 2011. 175 s. [in Ukrainian].

ANNOTATION

OBJECTIVE NEED FOR FORMATION OF PRODUCTION MANUFACTURING EFFICIENCY SYSTEM IN AGRICULTURAL ENTERPRISES

SVINOUS Ivan,

*Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Accounting and Taxation,
Belotserkovsky National Agrarian University
(Belaya Tserkov),*

MIKITYUK Dmytro,

*Ph.D. Sciences, Associate Professor
Research Institute «Ukragroproductivity»
(Kyiv)*

The article outlines the objective necessity of forming a system for managing the production efficiency, discloses the essence of economic efficiency as an object of management. Summarizing the theoretical approaches, reflected in the scientific works of domestic and foreign economists, regarding the understanding of the economic category of "efficiency", found that it is multifaceted and as the productivity of production is characterized by the magnitude of the resulting effect per unit of the total resources used in the industry or in the enterprise. Managing the effective development of production at the enterprise is considered by us as a strategic process aimed at introducing innovative developments, which enables managers of different levels to coordinate the whole enterprise, strategy and operational plans with the implementation of the directions of increasing the efficiency of production activities. The main information base in the production management system is the planning, management, analysis and control functions. Consequently, the implementation of these functions of production efficiency management should take into account the main requirements for planning, control,

management accounting and information. Probability of planned and registration data is provided by documenting all settlement procedures, business operations, correct timing, inventory, valuation of property and liabilities. The timeliness of the plan and accounting is to provide information in a timely manner for making managerial decisions, compiling and providing managerial reporting. In the study, economic efficiency is considered as an economic category, associated with the development of productive forces and the nature of industrial relations. Efficiency as a result of production is characterized by the magnitude of the resulting effect, calculated per unit of the total resources used in the industry or in general on the enterprise. The specific meaning of the concept of "efficiency" is manifested in the system of indicators. It should be noted that it is necessary to change the forms and methods of providing information, its systematization and generalization for the adoption of management decisions by the centers of responsibility, in general, for enterprises, which needs to improve the organization, methodology of planning, management accounting and reporting in agricultural enterprises.

Key words: management, efficiency, production, enterprise, information.

Fig.: 2. Lit.: 8.

**АННОТАЦИЯ
ОБЪЕКТИВНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ
УПРАВЛЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ ПРОИЗВОДСТВА В
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ**

**СВИНОУС Иван Викторович,
доктор экономических наук, профессор,
заведующий кафедрой учета и налогообложения,
Белоцерковский национальный аграрный университет
(г. Белая Церковь),**

**МИКИТЮК Дмитрий Николаевич,
кандидат сельскохозяйственных наук,
доцент НИИ «Укразропродуктивність»
(г. Киев)**

В статье освещена объективная необходимость формирования системы управления эффективностью производства, раскрыта сущность экономической эффективности как объекта управления. Обобщая теоретические подходы, отраженные в научных трудах отечественных и зарубежных ученых-экономистов относительно понимания экономической категории «эффективность», установлено, что она многогранна и как результативность производства характеризуется величиной полученного эффекта в расчете на единицу использованных суммарных ресурсов в отрасли или на предприятии. Управление эффективным развитием производства на предприятии рассматривается как стратегический процесс, направленный на внедрение инновационных разработок, что позволяет управленцам различных уровней согласовывать цели предприятия, стратегию развития и оперативные планы по реализации направлений повышения эффективности производственной деятельности. Основной информационной базой в системе управления производством являются функции планирования, управленческого учета, анализа и контроля. Следовательно, при реализации указанных функций управления

эффективностью производства необходимо учитывать основные требования, предъявляемые к планированию, контролю, управленческому учету и информации. В исследовании экономическая эффективность рассматривается как экономическая категория, связанная с развитием производительных сил и характером производственных отношений.

Ключевые слова: управление, эффективность, производство, предприятие, информация.

Рис. 2. Лит. 8.

Інформація про авторів

Свиноус Иван Викторович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Білоцерківський національний аграрний університет (пл. Соборна, 8/1, м. Біла Церква, Київська обл., 09100, Україна, e-mail: isvinous@ukr.net).

Микитюк Дмитро Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, НДІ «Укragропродуктивність» (пл. Солом'янська, 2, м. Київ, 03035, e-mail: main@uapp.kiev.ua).

Svinous Ivan V. – Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Taxation, Bila Tserkva National Agrarian University (8/1 Soborna sq., Bila Tserkva, Kyiv oblast, 09100, Ukraine, e-mail: isvinous@ukr.net).

Nikitiuk Dmytro M. – candidate of agricultural sciences, associate professor, research institute «Ukragroproductivity» (Solomyanska sq., 2, Kyiv, 03035, e-mail: main@uapp.kiev.ua).

Свиноус Иван Викторович – доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой учета и налогообложения, Белоцерковский национальный аграрный университет (пл. Соборная, 8/1, г. Белая Церковь, Киевская обл., 09100, Украина, e-mail: isvinous @ ukr.net).

Микитюк Дмитрий Николаевич – кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, НИИ «Укragропродуктивність» (пл. Соломенская, 2, г. Киев, 03035, e-mail: main@uapp.kiev.ua).

